

Kielce, dnia 04 kwietnia 2025 r.

Znak:SO.I.431.4.2025

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**Pan Tomasz Lato
Wójt Gminy Masłów**

Kontrolę w Urzędzie Gminy Masłów przeprowadzili w dniu 14 marca 2025 r. pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

- Agnieszka Skrzyniarz – inspektor wojewódzki - kierownik zespołu kontrolerów
- Edyta Piotrowska-Cholewa – Kierownik Oddziału ds. Nadzoru i Obywatelstwa Polskiego – członek zespołu kontrolerów

na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli nr-y: 145/2025 i 146/2025 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców ŚUW

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

- I. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie zwykłym;
 - sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie zwykłym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*).
- II. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie szczególnym (transkrypcja, odtworzenie, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego);
 - sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie szczególnym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*);
 - prawidłowość zamieszczania wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych.

III. - sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania);

- sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.

Zgodnie z § 18 Zarządzenia Nr 132/2019 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawę szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli zewnętrznej przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach obowiązuje następująca skala ocen kontrolowanej działalności:

- 1) ocena pozytywna – gdy w zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono jakichkolwiek nieprawidłowości lub uchybień, albo gdy stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 2) ocena pozytywna z uchybieniami – gdy stwierdzone w toku kontroli uchybienia występowały w sposób powtarzający się, lecz miały one charakter wyłącznie formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 3) ocena pozytywna z nieprawidłowościami – gdy stwierdzone nieprawidłowości nie przekraczały założonego dla kontroli progu istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo progu istotności ustalonego na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założonego dla kontroli wykonania zadań,
- 4) ocena negatywna – gdy stwierdzone nieprawidłowości przekraczają założony dla kontroli próg istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo próg istotności ustalony na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założony dla kontroli wykonania zadań.

Kontrolą objęto:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym

II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

III. przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń

Wykonanie zadań w Urzędzie Stanu Cywilnego w Masłowie oceniam:

Ad. I - pozytywnie

Ad. II – pozytywnie z nieprawidłowościami

Ad. III – pozytywnie

Kontrola miała na celu ocenę czy sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie zwykłym oraz w trybie szczególnym oraz zamieszczanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych odbywają się zgodnie z przepisami prawa, tj.: ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1378 zwaną dalej Pasc), ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 1359 ze zm. zwaną dalej Krio), ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572), ustawą z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.) oraz aktami wykonawczymi, w tym szczególnie Rozporządzeniem MSW z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j. Dz. U. 2015 poz. 225 ze zm.), Rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. 2023 poz. 1023), Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 grudnia 2023 r. w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia Dz.U. 2023 poz. 2733), Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie wzoru karty zgonu (Dz.U. poz. 2734); ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. 2023r. poz. 773) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2024 (Dz.U. 2023 poz. 2747); Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 2201/2003 z dn. 27 listopada 2003 dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. U. UE.L. 2003.338.1 ze zm.), Rozporządzeniem Rady (UE) nr 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę ((Dz.U. UE. L. 178/1), konwencjami wielostronnymi i bilateralnymi, w tym Rozporządzeniami WE w sprawach z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Ocenia podlegał także sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń oraz sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania, w tym zachowanie zasad bezpieczeństwa przechowywania dokumentów określonych w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 564 ze zm.).

Wyjaśnić również należy, iż dobór próby poddanej kontroli oparto na osądzie kontrolerów wynikającym z ich doświadczenia zawodowego oraz wiedzy na temat kontrolowanej jednostki, przy czym dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto nie mniej niż 25 przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym;

- w pkt 2 przyjęto nie mniej niż 20% przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym oraz przypadków zamieszczenia (lub odmowy zamieszczenia) wzmianek lub przypisków na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego;

- w pkt 3 przyjęto sposób wykorzystania nie mniej niż 100 blankietów przekazanych urzędowi stanu cywilnemu.

Jako miernik dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa lub nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych) w stosunku do

ilości wszystkich skontrolowanych aktów stanu cywilnego (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);

- w pkt 2 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa, nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych, uznania lub odmowy uznania orzeczenia/rozstrzygnięcia sądu zagranicznego lub innego organu zagranicznego z naruszeniem przepisów prawa) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych zdarzeń (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);

- w pkt 3 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (blankietów, które nie mają statusu blankietu „czystego”, wykorzystanego do wydania dokumentów lub zniszczonego) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych blankietów (ponad 5% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną)

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Masłowie zatrudniona jest na stanowisku Kierownika USC Pani Joanna Radek, która udzielała kontrolującym niezbędnych wyjaśnień.

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym

W kontrolowanym okresie w USC Masłów sporządzono w trybie zwykłym:

- 1 akt urodzenia
- 40 aktów małżeństwa
- 35 aktów zgonu

Kontroli poddano 1 akt urodzenia, 24 akty małżeństwa i 13 aktów zgonu (łącznie 38 aktów, 50% zdarzeń) sporządzone w trybie zwykłym.

Akt urodzenia poddany kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2604092/00/AU/2024/971296	tryb zwykły

Akt urodzenia został sporządzony na podstawie elektronicznej karty urodzenia dziecka, podpisanej podpisem kwalifikowany przez podmiot wykonujący działalność leczniczą, oraz protokołu zgłoszenia urodzenia dziecka. Zgodnie z art. 52 Pasc akt urodzenia został sporządzony w dniu zgłoszenia urodzenia dziecka.

Karta urodzenia odpowiadała wzorowi określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 6 grudnia 2023 r. w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia (Dz.U. 2023 poz. 2733) i zgodnie z obowiązującymi przepisami została sporządzona w formie elektronicznej i podpisana podpisem kwalifikowanym.

Protokół zgłoszenia urodzenia został sporządzany na właściwym formularzu określonym w Rozporządzeniu Ministra Cyfryzacji z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. 2023 poz. 1023) i był podpisany przez osobę zgłaszającą i Kierownika USC.

Treść aktu urodzenia: nie budzi wątpliwości

Akty małżeństwa poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia/forma zawarcia małżeństwa
1.	2604092/00/AM/2024/390182	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
2.	2604092/00/AM/2024/922771	małżeństwo przed kierownikiem usc
3.	2604092/00/AM/2024/345251	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
4.	2604092/00/AM/2024/553964	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
5.	2604092/00/AM/2024/207091	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
6.	2604092/00/AM/2024/130105	małżeństwo przed kierownikiem usc
7.	2604092/00/AM/2024/107510	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
8.	2604092/00/AM/2024/468221	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
9.	2604092/00/AM/2024/913959	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
10.	2604092/00/AM/2024/036866	małżeństwo przed kierownikiem usc
11.	2604092/00/AM/2024/639338	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
12.	2604092/00/AM/2024/699457	małżeństwo przed kierownikiem usc
13.	2604092/00/AM/2024/286054	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
14.	2604092/00/AM/2024/420696	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
15.	2604092/00/AM/2024/074146	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
16.	2604092/00/AM/2024/982468	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
17.	2604092/00/AM/2024/152582	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
18.	2604092/00/AM/2024/066226	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
19.	2604092/00/AM/2024/071498	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”

20.	2604092/00/AM/2024/743591	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
21.	2604092/00/AM/2024/315016	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
22.	2604092/00/AM/2024/295618	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
23.	2604092/00/AM/2024/571774	małżeństwo przed kierownikiem usc
24.	2604092/00/AM/2024/557648	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”

Małżeństwa zawarte przed kierownikiem usc: Zgromadzone w aktach zbiorowych dokumenty nie budzą wątpliwości i odpowiadają wymogom prawa. Znajdują się w nich: zapewnienia nupturientów o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa (przeszkody - określone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym), protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński podpisane przez właściwe osoby (nupturientów, świadków, kierownika usc). Wszystkie małżeństwa zawierane były w dacie ważności zapewnień.

Przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński następowało w terminie określonym w art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego: *„małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa. Jednakże kierownik urzędu stanu cywilnego może zezwolić na zawarcie małżeństwa przed upływem tego terminu, jeżeli przemawiają za tym ważne względy.”*

W trzech przypadkach (akty o nr 2604092/00/AM/2024/922771, 2604092/00/AM/2024/130105, 2604092/00/AM/2024/571774) Kierownik USC pozytywnie rozpatrzyła wnioski o skrócenie terminu oczekiwania na zawarcie związku małżeńskiego wynikającego z art. 4 Krio. Stwierdzono, że przechowywane są wnioski nupturientów o skrócenie terminu wraz z uzasadnieniem. W niniejszych przypadkach sporządzano pisemną informację o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o skrócenie miesięcznego terminu, co odpowiada przepisom Pasc.

Wszystkie akty małżeństwa sporządzane były z zachowaniem terminu określonego w art. 86 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego: *„Kierownik urzędu stanu cywilnego, który przyjął oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, sporządza akt małżeństwa najpóźniej w następnym dniu roboczym.”*

W jednym skontrolowanym przypadku (akt o nr 2604092/00/AM/2024/571774) małżeństwo zostało zawarte przez cudzoziemca. Dokumenty przechowywane w aktach zbiorowych nie budzą żadnych wątpliwości (przechowywane jest postanowienia sądu o zwolnieniu cudzoziemca od złożenia dokumentu stwierdzającego zdolność do zawarcia związku małżeńskiego oraz odpis aktu urodzenia cudzoziemca wraz z tłumaczeniem przysięgłym).

Małżeństwa „konkordatowe”: w aktach zbiorowych przechowywane są właściwe dokumenty: zapewnienia nupturientów, zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego.

Kontrolujący zwrócili uwagę, że zaświadczenia duchownych nie były opatrywane datą wpływu do USC w Maślowie. Mając jednak na względzie, że akty małżeństwa były sporządzane niezwłocznie (po 1, 2 lub 3 dniach od zawarcia „konkordatowego” małżeństwa) jednoznacznie można stwierdzić, że dochowane zostały terminy określone w art. 8 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (przekazanie zaświadczenia przed upływem 5 dni od dnia zawarcia małżeństwa), a Kierownik USC sporządzał akty małżeństw w terminie wynikającym z art. 86 ust. 3 Pasc (najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia od duchownego).

Niemniej, zarówno dla celów dowodowych, jak i zgodnie z instrukcją kancelaryjną, konieczne pozostaje opatrywanie wszelkich wpływających do urzędu dokumentów pieczętą wpływów. Powyższe zostało omówione w trakcie trwania czynności kontrolnych z Panią Kierownik USC w Maślowie, która zobowiązała się do wdrożenia zasady opatrywania wszelkich wpływających do USC dokumentów (w tym zaświadczeń otrzymywanych od duchownych celem sporządzenia aktu małżeństwa) pieczętą wpływów.

Wszystkie małżeństwa zawierane były w dacie ważności zapewnień.

Wszystkie dokumenty (zapewnienia, protokoły, zaświadczenia) sporządzone są na obowiązujących formularzach.

Treść aktów małżeństw: nie budzi wątpliwości.

Akty zgonów poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2604092/00/AZ/2024/150665	tryb zwykły
2.	2604092/00/AZ/2024/024142	tryb zwykły
3.	2604092/00/AZ/2024/508485	tryb zwykły
4.	2604092/00/AZ/2024/146514	tryb zwykły
5.	2604092/00/AZ/2024/068060	tryb zwykły
6.	2604092/00/AZ/2024/835039	tryb zwykły
7.	2604092/00/AZ/2024/695001	tryb zwykły
8.	2604092/00/AZ/2024/801864	tryb zwykły
9.	2604092/00/AZ/2024/314573	tryb zwykły
10.	2604092/00/AZ/2024/170268	tryb zwykły
11.	2604092/00/AZ/2024/442773	tryb zwykły
12.	2604092/00/AZ/2024/789082	tryb zwykły
13.	2604092/00/AZ/2024/296077	tryb zwykły

Dokumenty zgromadzone w aktach zbiorowych do aktów zgonów nie budzą wątpliwości. Przechowywane są odpowiednie części karty zgonu (tj. cz. I karty zgonu, której wzór określa *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie wzoru karty zgonu - Dz.U.*

poz. 2734) oraz sporządzone na obowiązującym formularzu protokoły zgłoszenia zgonu, podpisane przez osobę zgłaszającą zgon i Kierownika USC.

Treść aktów zgonu: nie budzi wątpliwości

Przypiski: zgodnie z art. 25 ust. 1 Pasc: „*Informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz informacje wpływające na stan cywilny tej osoby zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego w formie przypisków.*” W art. 25 ust. 2 Pasc wskazano zaś, „*sporządzając akt stanu cywilnego lub dołączając do niego wzmiankę dodatkową, niezwłocznie zamieszcza się przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby.*”

Obowiązek nałożony powyższym przepisem jest skrupulatnie realizowany w USC Masłów. Przypiski zawierają aktualną numerację aktów (tj. numery nadane aktom w elektronicznym rejestrze).

Dane przy akcie: zgodnie z art. 20 ust. 2 i 3 Pasc: „*w rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego dane o obywatelstwie oraz nr PESEL osoby, której akt dotyczy, jeżeli został nadany. W rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie urodzenia, oprócz danych określonych w ust. 2, numery PESEL rodziców osoby, której akt dotyczy, jeżeli zostały nadane.*”

Obowiązek nałożony przytoczonym wyżej przepisem jest realizowany w USC Masłów.

Przekazywanie danych do GUS:

W większości skontrolowanych przypadków widniejąca w systemie data przesłania danych do GUS pokrywała się z datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, w niektórych przypadkach przesłanie danych nastąpiło po upływie kilku dni. Ustalono również, że Kierownik USC w Masłowie przekazuje drogą pocztową do Urzędu Statystycznego w Olsztynie kopie I części kart zgonu oraz oryginały III części kart zgonu, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2023r. w sprawie programu badań statystycznych na rok 2024 (Dz.U. poz. 2747).

Sposób prowadzenia akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego: Należy stwierdzić, iż w USC Masłów akta zbiorowe są prowadzone zgodnie z dyspozycją § 43 *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego*, który stanowi:

„1. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzane, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą.

2. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą, i prowadzi się je w porządku chronologicznym.”

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Dowody: akt urodzenia, akty małżeństwa oraz akty zgonu wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymienione w tabelach powyżej

Reasumując, realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) w trybie zwykłym została oceniana jako pozytywna

II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

W kontrolowanym okresie w USC Masłów sporządzono w trybie szczególnym:

- 15 aktów urodzenia (w trybie transkrypcji)
- 1 akt małżeństwa (w trybie transkrypcji)
- 1 akt zgonu (w trybie transkrypcji)

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Stanu Cywilnego Masłów nie odnotowano wzmianek dodatkowych oraz nie zamieszczano przypisków w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego, jak również nie odmówiono dokonania w/w czynności.

Kontroli poddano 15 aktów urodzenia i 1 akt małżeństwa sporządzone w trybie szczególnym (94% zdarzeń).

Akty urodzenia poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2604092/00/AU/2024/884660	transkrypcja
2.	2604092/00/AU/2024/368631	transkrypcja
3.	2604092/00/AU/2024/298319	transkrypcja
4.	2604092/00/AU/2024/660549	transkrypcja
5.	2604092/00/AU/2024/015907	transkrypcja
6.	2604092/00/AU/2024/495191	transkrypcja
7.	2604092/00/AU/2024/153703	transkrypcja
8.	2604092/00/AU/2024/380391	transkrypcja
9.	2604092/00/AU/2024/359847	transkrypcja
10.	2604092/00/AU/2024/973198	transkrypcja
11.	2604092/00/AU/2024/791890	transkrypcja
12.	2604092/00/AU/2024/730800	transkrypcja
13.	2604092/00/AU/2024/845342	transkrypcja
14.	2604092/00/AU/2024/447655	transkrypcja
15.	2604092/00/AU/2024/722320	transkrypcja

Akt małżeństwa poddany kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2604092/00/AZ/2024/613559	transkrypcja

Transkrypcja

Art. 104 Pasc stanowi:

„1. Zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji, może zostać przeniesiony do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji.

2. Transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

3. Transkrypcji podlega dokument, który w państwie wystawienia jest uznawany za dokument stanu cywilnego i ma moc dokumentu urzędowego, jest wydany przez właściwy organ oraz nie budzi wątpliwości co do autentyczności.”

Akta zbiorowe zawierały odpowiednie dokumenty, a mianowicie: wnioski o transkrypcję, oryginały zagranicznych odpisów aktów urodzenia wraz z tłumaczeniami przysięgłymi lub też odpisy wielojęzyczne, niewymagające tłumaczenia, dowody wniesienia opłaty skarbowej. W rubryce „adnotacje” wpisywano informację o podstawie sporządzenia aktu.

Odnośnie wszystkich sporządzonych w trybie szczególnym aktów kontrolujący stwierdzili jako uchybienie brak w aktach zbiorowych potwierdzeń odbioru przez wnioskodawców odpisów zupełnych polskich aktów, których wydanie jest zakończeniem procedury transkrypcji zagranicznego aktu czy też rejestracji zdarzenia. Należy zatem wdrożyć zasadę, by wnioskodawcy (którzy najczęściej osobiście odbierają w urzędzie odpis aktu po jego wpisaniu do polskiego rejestru stanu cywilnego) potwierdzali odbiór odpisu np. na dole złożonego wniosku o transkrypcję.

W zakresie naruszeń przepisów prawa materialnego stwierdzono natomiast powtarzające się nieprawidłowości dot. naruszenia art. 104 ust. 2 Pasc tj. zasady wiernego i literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu w trybie transkrypcji, bowiem prawie wszystkie skontrolowane akty urodzeń (10 aktów, których numery zaznaczono w tabeli na czerwono) zawierały więcej danych niż wynikało to z zagranicznego dokumentu. We wszystkich przypadkach błąd ten dotyczył podobnych danych tj. nazwisk rodowych rodziców dziecka (najczęściej ojca) oraz daty i miejsca urodzenia rodziców dziecka, których to danych nie zawierały akty zagraniczne.

Kierownik USC w Masłowie wyjaśniła, iż powodem tych rozbieżności był fakt, że przy sporządzaniu w rejestrze stanu cywilnego polskich aktów stanu cywilnego, system z automatu „zaciągał” z rejestru PESEL pełne dane rodziców. Dane te nie były usuwane przez Kierownika USC w sporządzanych aktach, tak by doprowadzić do ich zgodności z treścią zagranicznego dokumentu, będącego podstawą transkrypcji.

Powyższe działanie należy zakwalifikować jako nieprawidłowość naruszającą określone w art. 104 ust. 2 Pasc zasady transkrypcji. Naruszenie to ma wpływ na treść aktów, bowiem sporządzane akty zawierały dane, które nie wynikały z dokumentu przedkładanego do transkrypcji.

Podkreślić jednak należy, iż poza omawianym naruszeniem dotyczącym wpisywania „dodatkowych” danych dot. rodziców dziecka, zasady transkrypcji były przestrzegane przez Kierownika

USC w Masłowie tj. wszystkie pozostałe dane zawarte w polskich aktach sporządzonych w trybie transkrypcji odpowiadały danym zawartym w aktach zagranicznych. Nie ulega również wątpliwości, że dodatkowe dane rodziców, które znalazły się w sporządzonych w trybie transkrypcji aktach były zgodne z danymi zawartymi w aktach stanu cywilnego dot. rodziców dziecka i ostatecznie powinny być w istocie uzupełnione przez kierownika usc *(co pozostaje istotne ze względu na fakt, iż akty zagraniczne zawierają w wielu przypadkach ograniczoną liczbę danych w stosunku do aktów polskich)*, wątpliwości budzi jednak niewłaściwy z punktu widzenia przepisów Pasc tryb postępowania, który przyjął w tym zakresie Kierownik USC w Masłowie.

W trakcie czynności kontrolnych omówiono z Kierownikiem USC właściwy sposób postępowania, a mianowicie: w przypadku, gdy zachodzi konieczność uzupełnienia polskiego aktu o brakujące dane, należy dokonać tego w odrębnym postępowaniu (na podstawie art. 37 Pasc), w formie czynności materialnoteczniczej, wpisując odpowiednią wzmiankę dodatkową (która powinna zawierać również oznaczenie dokumentów, będących podstawą uzupełnienia np. numer aktu małżeństwa czy też aktów urodzeń rodziców, będących podstawą uzupełnienia aktu urodzenia dziecka). W aktach zbiorowych muszą znaleźć się w takim wypadku dodatkowe dokumenty stanowiące podstawę uzupełnienia i składane przez wnioskodawcę wraz z prośbą o uzupełnienie aktu (chyba, że są to polskie akty stanu cywilnego przeniesione wcześniej do rejestru stanu cywilnego lub w nim sporządzone – wówczas nie jest wymagane ich przechowywanie w aktach zbiorowych). Realizacja wniosku o uzupełnienie aktu wymaga także pobrania od wnioskodawcy dodatkowej opłaty skarbowej w wysokości 39 zł.

Wskazać następnie należy, iż art. 104 ust. 7 Pasc przewiduje (jako odstępstwo od zasady wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu) możliwość dostosowania pisowni danych zawartych w zagranicznym dokumencie do reguł pisowni polskiej, w przypadku gdy zagraniczny dokument stanu cywilnego dotyczy obywatela polskiego, który posługuje się również polskimi aktami stanu cywilnego.

Opracowany w USC Masłów wzór wniosku o wpisanie zagranicznego aktu stanu cywilnego zawiera rubrykę dot. ewentualnej prośby wnioskodawcy o dostosowanie do reguł polskiej pisowni danych zawartych w zagranicznym dokumencie.

Analizując sporządzone w trybie transkrypcji akty urodzeń nr 2604092/00/AU/2024/660549, 2604092/00/AU/2024/015907 stwierdzić należy, iż Kierownika USC w Masłowie prawidłowo zrealizowała wnioski o dostosowanie pisowni danych do zasad pisowni polskiej, wpisując „od razu”, w zasadniczej części aktu, właściwą, polską pisownię. W ocenie kontrolujących, w powyższych przypadkach powinna jednak znaleźć się w rubryce „adnotacja” informacja o dostosowaniu pisowni do reguł pisowni polskiej, czego zabrakło w przypadku skontrolowanych aktów. Wpisywanie wskazanej adnotacji nie wynika co prawda wprost z przepisów ustawy Pasc, ma jednak na celu zapewnienie większej przejrzystości aktów i pozostaje zgodne z wytycznymi MSWiA przekazywanymi kierownikom usc po wejściu w życie ustawy Pasc. Brak odpowiednich adnotacji należy zatem zakwalifikować jako uchybienie.

Jako nieprawidłowość należy z kolei także odnotować, iż w przypadku aktu o numerze 2604092/00/AU/2024/884660 zastosowano niewłaściwą podstawę prawną sporządzenia polskiego aktu stanu cywilnego tj. tryb transkrypcji określony w art. 104 Pasc zamiast przewidzianego w art. 99

Pasc trybu rejestracji zdarzenia które nastąpiło za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, w państwie w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego.

W opisywanym przypadku podstawę sporządzenia polskiego aktu urodzenia stanowił wyciąg z rejestru ludności wystawiony przez Szwedzką Agencję Podatkową. Kierownik USC powinien zatem przyjąć jako podstawę sporządzenia polskiego aktu art. 99 Pasc.

Art. 99 Pasc znajduje bowiem zastosowanie w sytuacji, gdy zdarzenie nastąpiło poza granicami RP i nie zostało tam zarejestrowane, np. z braku możliwości spowodowanych działaniami wojennymi, itp. albo w razie gdy w kraju, w którym doszło do zdarzenia urodzenia, zawarcia małżeństwa, zgonu nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, przy czym przez „nieprowadzenie rejestracji stanu cywilnego” należy rozumieć sytuację, w których rejestracja nie jest prowadzona przez dany kraj w ogóle bądź nie jest prowadzona w sposób odrębny, wydzielony, w formie aktów stanu cywilnego, tak jak w przypadku Szwecji (a także innych krajów skandynawskich), gdzie organami właściwymi do odnotowania zdarzeń z zakresu stanu cywilnego są organy podatkowe, a wydawane przez nie dokumenty mające potwierdzać zdarzenia przyjmują postać wyciągów z rejestru ludności, nie będących *stricto* aktami stanu cywilnego.

Wyjaśnić także należy, iż istotą rejestracji zdarzenia w trybie art. 99 Pasc nie jest wierne, literalne przeniesienie treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego (zasady to odnoszą się do tryby transkrypcji, uregulowanego w art. 104 Pasc). W przypadku rejestracji zdarzenia kierownik usc ustala w postępowaniu wyjaśniającym wszystkie niezbędne dane w celu sporządzenia aktu i nie musi ograniczać się tylko do danych wynikających *stricto* z zagranicznego dokumentu, który potwierdza zdarzenie – tak jak w przypadku transkrypcji.

W omawianym przypadku, dodatkowe dane rodziców, które nie wynikały z przedłożonego przez wnioskodawcę wyciągu z rejestru ludności, należało zatem wpisać od razu w zasadniczej części polskiego aktu, nie zaś w drodze wzmianki dodatkowej.

Opisywaną sytuację należy zakwalifikować jako nieprawidłowość (przyjęto błędny tryb sporządzenia aktu), podkreślić jednak należy, że nie ma ona jednak żadnego wpływu na ważność aktu (ani istotnego wpływu na jego treść), jak również nie wiąże się w istocie z żadnymi konsekwencjami dla osób posługujących się odpisami aktu.

Podsumowując, spośród 16 aktów skontrolowanych w trybie szczególnym, 11 aktów (a więc 69%) zawierało nieprawidłowości (z uwagi na naruszenie art. 104 Pasc oraz w jednym przypadku przyjęcie niewłaściwego trybu sporządzenia aktu). Należy jednak ocenić, że zaistniałe powtarzające się nieprawidłowości nie miały żadnego wpływu na ważność aktów ani też nie miały istotnego wpływu na treść aktów. Nie wiązały się w istocie z żadnymi konsekwencjami dla osób posługujących się odpisami aktu.

Nadto, całokształt procesu sporządzania aktów (zarówno w trybie szczególnym, jak i zwykłym) przez Kierownika USC w Masłowie należy ocenić jako rzetelny i odpowiadający przepisom prawa.

Pomimo zatem przekroczenia przyjętego przez kontrolerów progu istotności (którego przekroczenie wywołuje ocenę negatywną, a mianowicie: ponad 50% stwierdzonych nieprawidłowości wywołuje ocenę negatywną), kontrolowany obszar dot. sporządzania aktów

stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Przypiski, dane przy akcie: (omówiono szczegółowo przy aktach sporządzonych w trybie zwykłym) - uzupełnione.

Przekazywanie danych do GUS:

W większości skontrolowanych przypadków widniejąca w systemie data przesłania danych do GUS pokrywała się z datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, w niektórych przypadkach przesłanie danych nastąpiło po upływie kilku dni. Znaczące opóźnienie odnotowano w przypadku jednego aktu o nr 2604092/00/AU/2024/298319 (akt został sporządzony 23.08.2024r., przesłanie danych do GUS nastąpiło dopiero 07.11.2024r.).

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Dowody: akty urodzenia oraz akt małżeństwa wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie transkrypcji, wymienione w tabelach powyżej.

Wpisywanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Stanu Cywilnego w Masłowie nie odnotowano wzmianek dodatkowych oraz nie zamieszczano przypisków w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego, jak również nie odmówiono dokonania w/w czynności.

Reasumując: realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w rejestrze stanu cywilnego) została oceniana jako pozytywna z nieprawidłowościami. Obszar dot. uznawania orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych nie podlegał kontroli z uwagi na brak odnośnych zdarzeń.

III przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń

Sposób przechowywania dokumentów oraz usytuowanie stanowiska komputerowego z zainstalowanym system „Źródło” nie budzą zastrzeżeń pod względem bezpieczeństwa.

Wskazać następnie należy, iż dla realizacji zadań przez Urząd Stanu Cywilnego w Masłowie pobrano ze Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w dn. 25.04.2024 r. partię 500 blankietów o nr

AG8872501-AG88730000 (nr pokwitowania (65/2024)). Kontroli poddano partię 200 blankietów o nr AG8872801-AG8873000.

Korzystając z generowanych w ramach Bazy Usług Stanu Cywilnego raportów, ustalono, iż 199 blankietów miało status „wydany”, natomiast 1 blankiet o nr AG8872964 w ogóle nie został zarejestrowany w Rejestrze Stanu Cywilnego jako wydany lub zniszczony.

Kontrolujący stwierdzili jednak, że Kierownik USC w Masłowie prowadzi jeszcze dodatkową, papierową ewidencję blankietów, w której oznacza każdorazowo wykorzystany blankiet oraz cel i podmiot dla którego został wydany. Dzięki tak prowadzonej ewidencji ustalono, że 1 blankiet, który nie został zarejestrowany w rejestrze stanu cywilnego istotnie został wykorzystany dla wydania odpisu. Brak zarejestrowania wydanego blankietu w rsc wynikał najprawdopodobniej z omyłki systemu lub przeoczenia pracownika. Sposób prowadzenia ewidencji wykorzystywanych blankietów w USC Masłów należy jednak ocenić pozytywnie, bowiem dzięki wprowadzeniu dodatkowej ewidencji, istniejącej poza RSC, bez trudu można ustalić kiedy i dla jakiego odpisu został wykorzystany dany blankiet.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

1. Bezwzględne stosowanie przepisów regulujących zasady transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego do polskiego rejestru stanu cywilnego tj. należy dokonywać wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, a ewentualne brakujące dane uzupełniać w odrębnym postępowaniu (w drodze wzmianki dodatkowej);
2. Stosowanie właściwego trybu sporządzenia polskiego aktu stanu cywilnego tj. trybu rejestracji zdarzenia w przypadku dokumentów (wyciągów z rejestru ludności) wystawionych przez kraje o całkowicie odmiennym systemie rejestracji stanu cywilnego (odnoszącym się do osób, a nie zdarzeń z zakresu rejestracji stanu cywilnego), jak np. kraje skandynawskie;
3. Wpisywanie w rubryce adnotacje sporządzonych w trybie szczególnym asc informacji o dostosowaniu pisowni danych do reguł polskiej pisowni;
4. Dokumentowanie w aktach sprawy osobistego odbioru odpisów, wydanych wnioskodawcom po sporządzeniu asc w trybie szczególnym;
5. Opatrywanie wszelkich wpływających do urzędu stanu cywilnego dokumentów (w tym zaświadczeń otrzymywanych od duchownych celem sporządzenia aktu małżeństwa) pieczęcią wpływu.

Na podstawie art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości, a także o przekazanie – **w terminie 14 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania

ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, iż zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Józef Bryk
Wojewoda Świętokrzyski